

SURVEILLANCE IN WOONZORGCENTRA

RAPPORT WEEK 53

(GEGEVENS TOT EN MET 29 DECEMBER 2020)

Inhoudstafel

Samenvatting	2
1. Inleiding	3
2. Resultaten tweede golf (vanaf 31 augustus 2020)	4
2.1. Participatie.....	4
2.2. Verspreiding en evolutie van de COVID-19 gevallen	5
2.3. Hospitalisaties van bewoners omwille van COVID-19	9
2.4. COVID-19 bij het personeel.....	10
3. COVID-19 sterfgevallen in woonzorgcentra	13
4. Samenvatting eerste golf (tot en met 21 juni 2020)	16
5. Samenvatting intergolfperiode (vanaf 22 juni 2020 tot en met 30 augustus 2020)	19
5.1. Participatie.....	19
5.2. Verspreiding en evolutie van de COVID-19 gevallen	20
5.3. COVID-19 bij het personeel.....	23
6. Dankbetuiging.....	25

Samenvatting

- Het aantal nieuwe bevestigde COVID-19 gevallen per week bij WZC bewoners daalde de voorbije week in alle gewesten/gemeenschappen.
- Het percentage WZC dat minstens tien COVID-19 gevallen rapporteerde, neemt af in Vlaanderen, Wallonië en de Duitstalige gemeenschap, en stabiliseert in Brussel.
- Het aantal overlijdens van WZC bewoners daalde tijdens de afgelopen week.

1. Inleiding

In februari werden de eerste COVID-19 gevallen in België gerapporteerd. Begin maart startte de systematische gegevensverzameling in woonzorgcentra (WZC); op 18 maart in Vlaanderen, op 20 maart in Wallonië en op 26 maart in Brussel en de Duitstalige gemeenschap. Er zijn 814 woonzorgcentra (WZC) in het Vlaamse Gewest, 581 WZC (inclusief 8 Duitstalige WZC) in het Waalse Gewest en 147 WZC in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest (inclusief 8 Vlaamse WZC)¹.

De aanpak voor het verzamelen van gegevens over patiënten besmet met COVID-19 in WZC verschilt per gewest/gemeenschap. Zowel Vlaanderen als Wallonië bezorgen de door hen verzamelde gegevens aan Sciensano. Anderzijds krijgt Sciensano via een eigen online gegevensverzameling gegevens van Brusselse en Duitstalige WZC.

Het verloop van de COVID-19 epidemie wordt in verschillende periodes ingedeeld. De eerste golf, loopt vanaf het begin van de epidemie tot en met 21 juni 2020, aangezien het aantal diagnoses zich toen op het laagste niveau bevond. Maandag 22 juni 2020 wordt gebruikt als datum voor het begin van de intergolfperiode. Na observatie van een significante en langdurige stijging van het aantal diagnoses vanaf 31 augustus, wordt deze datum als startdatum van de tweede golf beschouwd. In dit rapport wordt de nadruk gelegd op de resultaten van de tweede golf (vanaf 31 augustus 2020) en wordt slechts een samenvatting van de eerste golf en intergolfperiode op het einde van het rapport weergegeven.

De hieronder gepresenteerde resultaten dienen als voorlopig beschouwd te worden, en kunnen met terugwerkende kracht gecorrigeerd worden. De gegevens worden per gewest weergegeven. Gezien het beleid rond WZC de bevoegdheid is van de gemeenschappen, worden de gegevens van de 8 Duitstalige WZC apart weergegeven. Een kanttekening is weliswaar dat de hier gepresenteerde cijfers met voorzichtigheid geïnterpreteerd moeten worden, gezien de schommelingen in de participatiegraad en de verschillen in het totale aantal WZC tussen de gewesten.

De cijfers van de Vlaamse WZC kunnen ook op de website van het Agentschap Zorg en Gezondheid geraadpleegd worden: <https://www.zorg-en-gezondheid.be/cijfers-covid-19>.

¹ Dit is het aantal WZC exclusief het aantal assistentiewoningen die niet aangesloten zijn bij een WZC.

2. Resultaten tweede golf (vanaf 31 augustus 2020)

Onderstaande gegevens worden voorgesteld vanaf de week van 31 augustus 2020, de week waarin de tweede golf van de epidemie begint. Sinds 1 juli wordt gevraagd om minstens één keer per week op dinsdag (en dus niet meer dagelijks zoals voorheen) de gegevens door te geven, tenzij er voor één of meer van de gevraagde variabelen een aanpassing dient doorgegeven te worden (bijvoorbeeld een nieuw mogelijk COVID-19 geval). In dat geval dienen deze gegevens wel onmiddellijk doorgegeven te worden. Als gevolg hiervan wordt de incidentie per week (van woensdag t.e.m. dinsdag) weergegeven. Het percentage WZC met COVID-19 gevallen (tabel 1 en figuur 2) worden geschat op basis van één vaste dag in de week (dinsdag), waarop duidelijk de meeste WZC hun gegevens rapporteren.

Net zoals in de intergolfperiode dient niet enkel rekening gehouden met de gewijzigde gegevensverzameling, maar ook met de wijzigingen in de teststrategie. De testcapaciteit nam doorheen de COVID-19 crisis sterk toe en intussen worden bewoners in WZC met milde symptomen getest. In het kader van opvolging van clusters kunnen asymptomatische bewoners ook getest worden. Deze screeningsstrategie verschilt tussen de gewesten/gemeenschappen en kan een invloed hebben op de resultaten. Daarom zijn vanaf 22 juni onze analyses en rapporten voor de WZC enkel gebaseerd op de gerapporteerde bevestigde COVID-19 gevallen (en dus niet meer op mogelijke COVID-19 gevallen). In het najaar komen ook heel wat andere respiratoire infecties voor. Door enkel de bevestigde gevallen in rekening te brengen, wordt zo goed mogelijk vermeden dat andere respiratoire infecties een stijging in de curve zouden veroorzaken.

2.1. PARTICIPATIE

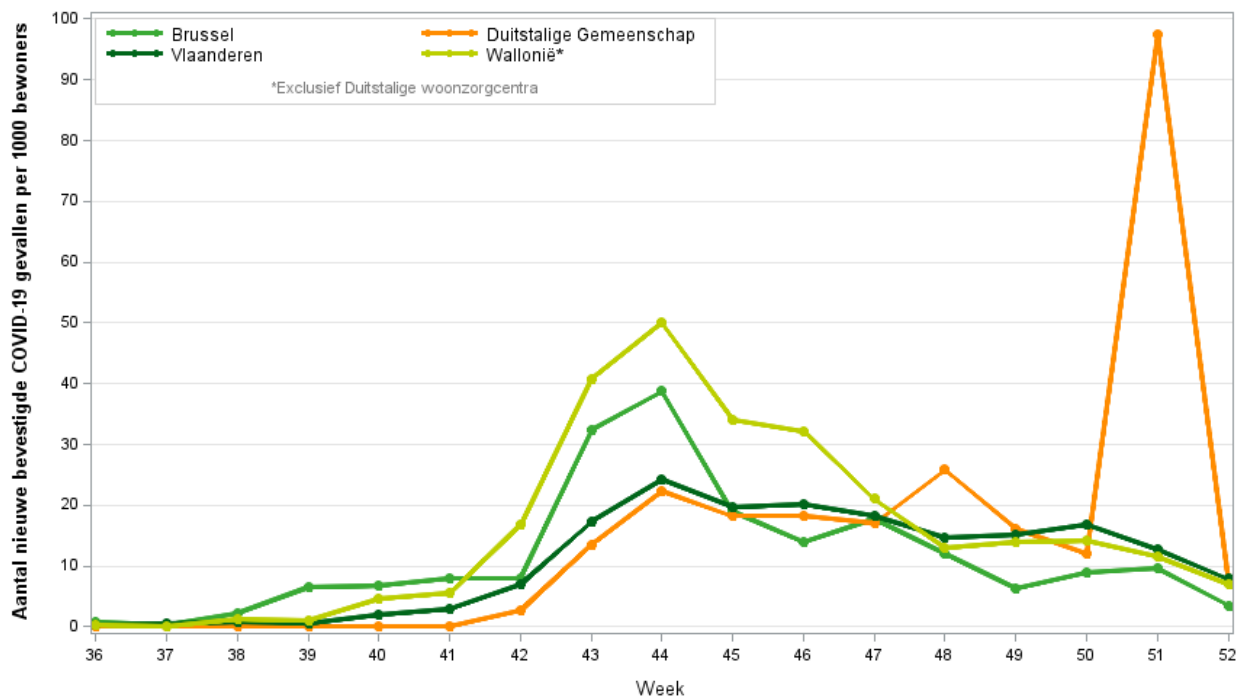
Het aantal WZC die minstens éénmaal hun gegevens hebben doorgegeven in de afgelopen week, blijft hoog en stabiel in vergelijking met voorgaande weken. De afgelopen week (van woensdag t.e.m. dinsdag) registreerden 97% van de Vlaamse, 94% van de Waalse, 88% van de Brusselse en 88% van Duitstalige WZC minstens éénmaal hun gegevens. Op dinsdag 29 december was de participatiegraad 86% in Vlaanderen, 64% in Wallonië, 71% in Brussel en 75% in de Duitstalige gemeenschap.

2.2. VERSPREIDING EN EVOLUTIE VAN DE COVID-19 GEVALLEN

Op 29 december is het aantal bewoners met een **bevestigde** COVID-19-infectie in WZC 29/1 000 bewoners in Vlaanderen; 30/1 000 bewoners in Wallonië; 21/1 000 bewoners in Brussel en 120/1 000 bewoners in de Duitstalige Gemeenschap. Het aantal bevestigde COVID-19 gevallen bij bewoners sinds 31 augustus was het hoogst op 10 november (120/1 000) in Wallonië. In Brussel, Vlaanderen en de Duitstalige WZC bereikte het hoogste aantal zich respectievelijk op 3 november (61/1 000), 17 november (59/1 000) en 22 december (122/1 000).

Onderstaande grafiek (figuur 1) geeft de incidentie (het aantal nieuwe gevallen) per week (van woensdag t.e.m. dinsdag) van **bevestigde** COVID-19 gevallen in WZC per 1 000 bewoners, per gewest/gemeenschap. Dit betekent dat de som van het aantal nieuwe bevestigde gevallen eenmaal per week op de grafiek weergegeven wordt. Als noemer wordt het aantal bewoners van alle WZC die in de betreffende week tenminste één keer gegevens hebben geregistreerd, gebruikt. In Brussel daalt het aantal nieuwe bevestigde COVID-19 gevallen (9,7/1 000 bewoners in week 51 (16/12 t.e.m. 22/12) versus 3,6/1 000 bewoners in week 52 (23/12 t.e.m. 29/12)). In Vlaanderen is een daling te zien van 12,8/1 000 bewoners in week 51 naar 7,9/1 000 bewoners in week 52. Ook in Wallonië is een daling van het aantal nieuwe bevestigde gevallen waar te nemen (11,7/1 000 bewoners in week 51 versus 6,9/1 000 bewoners in week 52). Tot slot daalt het aantal nieuwe gevallen in de Duitstalige gemeenschap sterk van 97,6/1 000 bewoners in week 51 naar 7,3/1 000 bewoners in week 52. De meerderheid van de nieuwe gevallen, wordt gemeld door woonzorgcentra die te maken hebben met een cluster. Screening van bewoners en personeelsleden, die al dan niet symptomen vertonen, is onderdeel van het clusteronderzoek. Deze evolutie wordt in samenwerking met de bevoegde instanties nauwgezet opgevolgd.

Figuur 1: Incidentie per week van bevestigde COVID-19 gevallen in Belgische woonzorgcentra (WZC) per 1 000 bewoners, per gewest/gemeenschap, 2 september – 29 december 2020

Noot: Vanaf het wekelijks rapport van week 51 (gegevens t.e.m. 15/12/2020) werd de berekening van de incidentiegrafiek (nieuwe gevallen/1 000 inwoners of personeelsleden) aangepast (met terugwerkende kracht voor alle weken vanaf week 36, 02/09/2020-08/09/2020). De vorige berekening was gebaseerd op de veronderstelling dat WZC altijd op dezelfde weekdag aan de surveillance deelnamen. Omdat deze veronderstelling de laatste weken niet correct bleek te zijn, werd de noemer herzien en wordt voortaan rekening gehouden met alle WZC die in de betreffende week tenminste één keer gegevens hebben geregistreerd. De geactualiseerde grafiek toont daardoor lagere pieken en minder schommelingen in de incidentie per 1 000 bewoners of personeelsleden. De teller, het aantal COVID-19 gevallen per week, is niet gewijzigd; alleen de noemer werd geoptimaliseerd. De trends blijven hetzelfde.

Sinds 31 augustus meldde 79% van de WZC in België minstens één **bevestigd** COVID-19 geval en een prevalentie van minstens twee gevallen en tien gevallen werd gemeld door respectievelijk 68% en 43% van de WZC.

In tabel 1 wordt het percentage WZC dat minstens één, twee of tien bevestigde COVID-19 gevallen rapporteerde vanaf 31 augustus 2020 per gewest/gemeenschap weergegeven. In dezelfde tabel wordt het percentage WZC weergegeven dat minstens één, twee of tien mogelijke en bevestigde COVID-19 gevallen rapporteerde sinds 31 augustus.

Tabel 1: Percentage (%) van woonzorgcentra (WZC) met minstens één, minstens twee of minstens tien bevestigde en mogelijke of bevestigde COVID-19 gevallen, per gewest/gemeenschap, 31 augustus – 29 december 2020

Gewest/Gemeenschap	% WZC met minstens één geval		% WZC met minstens twee gevallen		% WZC met minstens tien gevallen	
	Bevestigd en mogelijk	Bevestigd	Bevestigd en mogelijk	Bevestigd	Bevestigd en mogelijk	Bevestigd
Brussel (N=147)	86	80	76	70	41	36
Duitstalige Gemeenschap (N=8)	100	75	75	63	63	50
Vlaanderen (N=814)	91	74	83	61	47	39
Wallonië (N=573)	91	87	84	76	57	52

Onderstaande grafieken (figuur 2) geven het percentage WZC weer dat minstens één, twee of tien bevestigde COVID-19 gevallen rapporteerde in de periode 1 september – 29 december (op dinsdag) ten opzichte van het aantal WZC dat deelnam die dag. In tabel 2 zijn de cijfers achter deze grafiek terug te vinden.

Het percentage WZC dat minstens één of twee COVID-19 gevallen rapporteerde daalt in alle gewesten/gemeenschappen. Het percentage WZC dat minstens tien COVID-19 gevallen rapporteerde, neemt af in Vlaanderen, Wallonië en de Duitstalige gemeenschap, en stabiliseert in Brussel. In Brussel en de Duitstalige gemeenschap gaat dit om een zeer klein aantal woonzorgcentra.

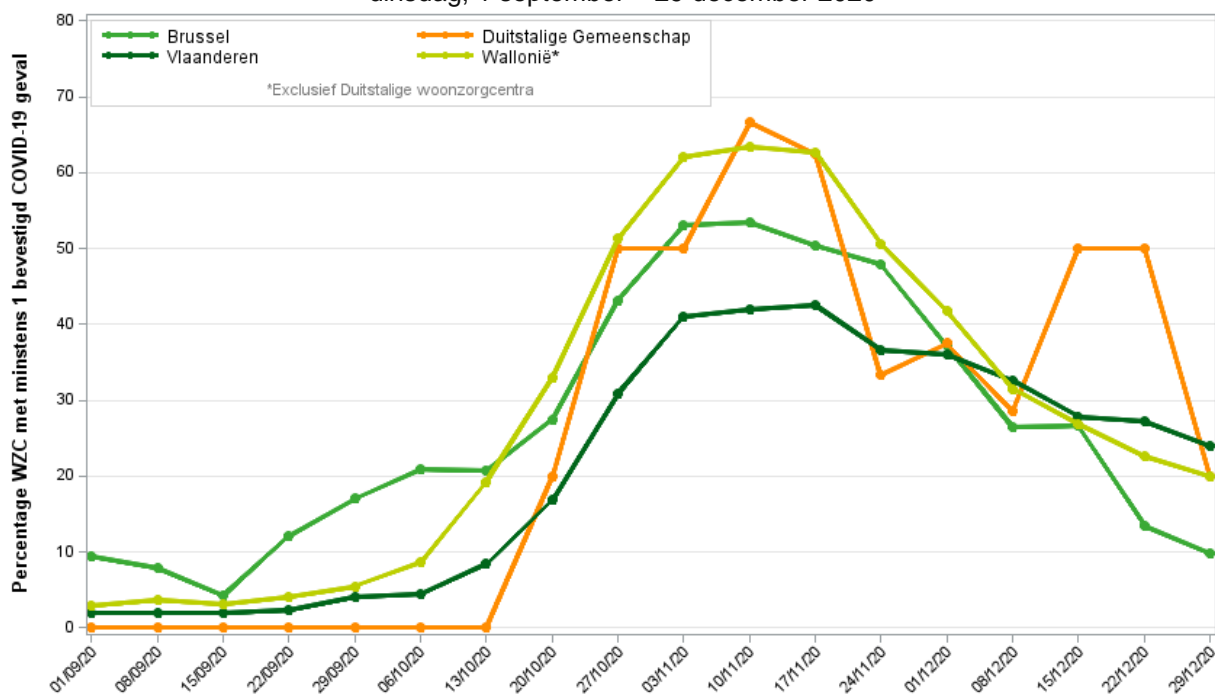
Tabel 2: Percentage (%) van woonzorgcentra (WZC) met minstens één, minstens twee of minstens tien bevestigde COVID-19 gevallen, per gewest/gemeenschap, op dinsdag (29 december 2020)

Gewest/Gemeenschap	% WZC met minstens één bevestigd geval*	% WZC met minstens twee bevestigde gevallen*	% WZC met minstens tien bevestigde gevallen*
Brussel	10	6	4
Duitstalige Gemeenschap	20	20	20
Vlaanderen	24	17	9
Wallonië	20	14	7

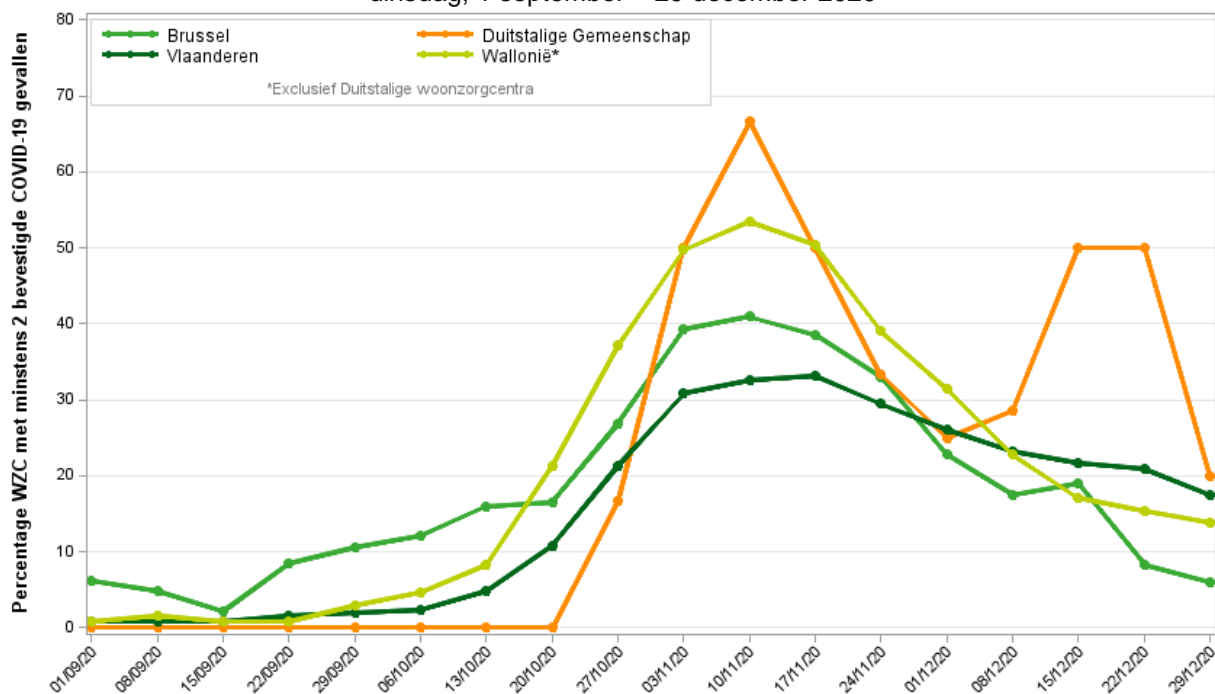
* % gebaseerd op het aantal deelnemende woonzorgcentra op 29/12 voor dat gewest/die gemeenschap.

Figuur 2: Evolutie van de prevalentie van COVID-19 in de woonzorgcentra (WZC), 1 september – 29 december 2020

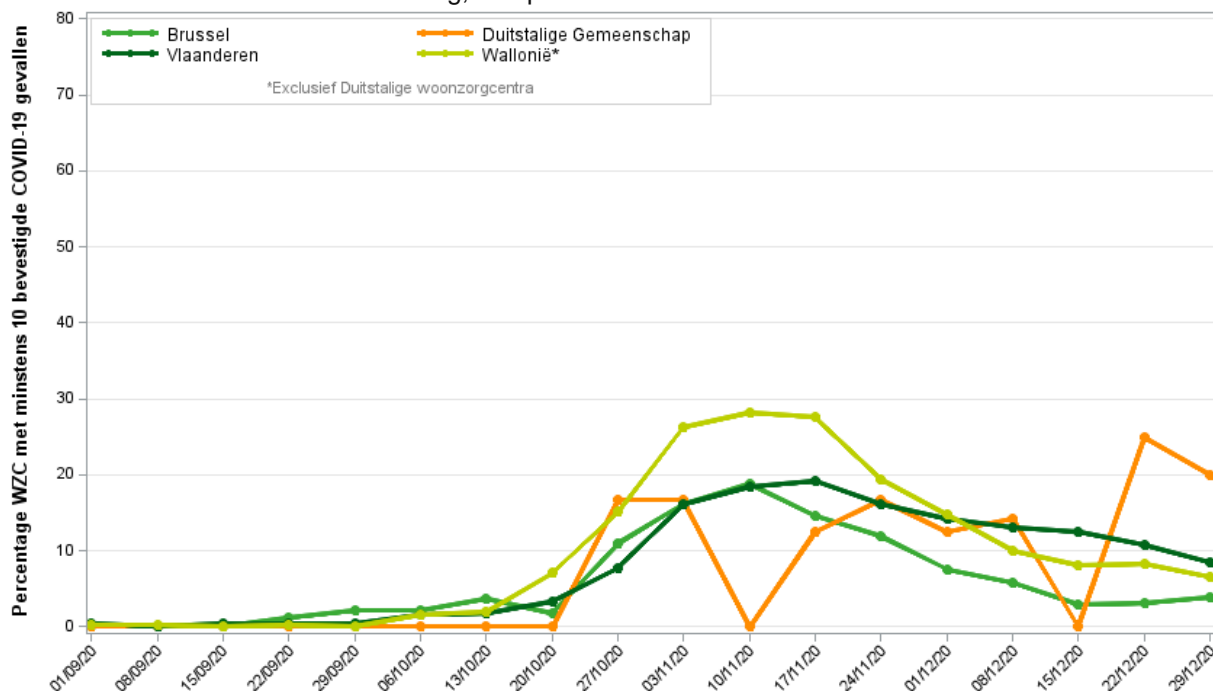
Figuur 2a: Percentage van woonzorgcentra (WZC) met minstens één bevestigd COVID-19 geval op dinsdag, 1 september – 29 december 2020

Figuur 2b: Percentage van woonzorgcentra (WZC) met minstens twee bevestigde COVID-19 gevallen op dinsdag, 1 september – 29 december 2020

Figuur 2c: Percentage van woonzorgcentra (WZC) met minstens tien bevestigde COVID-19 gevallen op dinsdag, 1 september – 29 december 2020

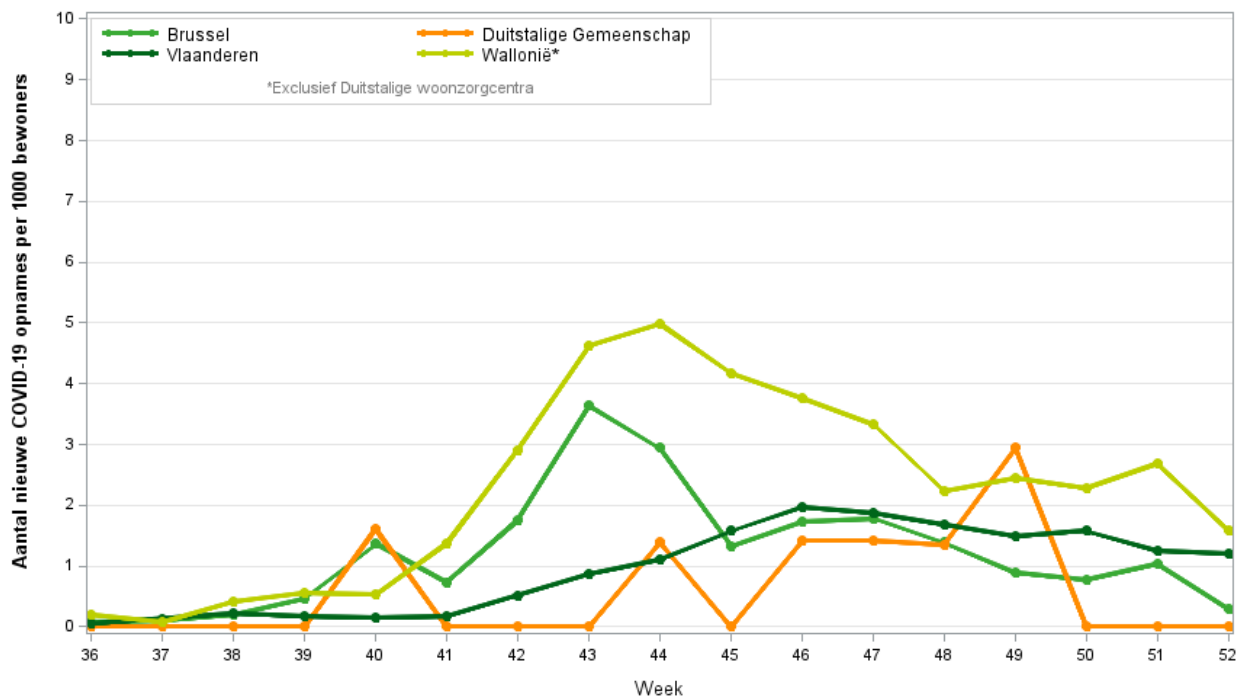
2.3. HOSPITALISATIES VAN BEWONERS OMWILLE VAN COVID-19

Onderstaande grafiek (figuur 3) geeft de incidentie weer van het aantal hospitalisaties van bewoners omwille van een (**mogelijke en bevestigde**) COVID-19 infectie. Als noemer wordt het aantal bewoners van alle WZC die in de betreffende week tenminste één keer gegevens hebben geregistreerd, gebruikt. Deze incidentie wordt uitgedrukt per week (van woensdag t.e.m. dinsdag) per 1 000 bewoners en per gewest/gemeenschap. Dit betekent dat de som van het aantal nieuwe hospitalisaties eenmaal per week op de grafiek wordt weergegeven.

Omdat hospitalisaties omwille van mogelijke of bevestigde COVID-19 infecties een invloed kunnen hebben op zowel de werking van het WZC als een belasting voor de ziekenhuizen kunnen vormen, worden beide weergegeven op de grafiek. Mogelijke COVID-19 gevallen kunnen bovendien nog een bevestigde infectie worden na opname in het ziekenhuis (informatie die we niet verzamelen in deze surveillance).

Het aantal nieuwe gehospitaliseerde (mogelijke en bevestigde) COVID-19 gevallen daalt in Wallonië en Brussel in week 52 (23/12 t.e.m. 29/12), en stabiliseert in Vlaanderen.

Figuur 3: Incidentie per week van hospitalisaties omwille van COVID-19 (mogelijk en bevestigd) in Belgische woonzorgcentra (WZC) per 1 000 bewoners, per gewest/gemeenschap, 2 september – 29 december 2020

Noot: Vanaf het wekelijks rapport van week 51 (gegevens t.e.m. 15/12/2020) werd de berekening van de incidentiegrafiek (nieuwe gevallen/1 000 inwoners of personeelsleden) aangepast (met terugwerkende kracht voor alle weken vanaf week 36, 02/09/2020-08/09/2020). De vorige berekening was gebaseerd op de veronderstelling dat WZC altijd op dezelfde weekdag aan de surveillance deelnamen. Omdat deze veronderstelling de laatste weken niet correct bleek te zijn, werd de noemer herzien en wordt voortaan rekening gehouden met alle WZC die in de betreffende week tenminste één keer gegevens hebben geregistreerd. De geactualiseerde grafiek toont daardoor lagere pieken en minder schommelingen in de incidentie per 1 000 bewoners of personeelsleden. De teller, het aantal COVID-19 gevallen per week, is niet gewijzigd; alleen de noemer werd geoptimaliseerd. De trends blijven hetzelfde

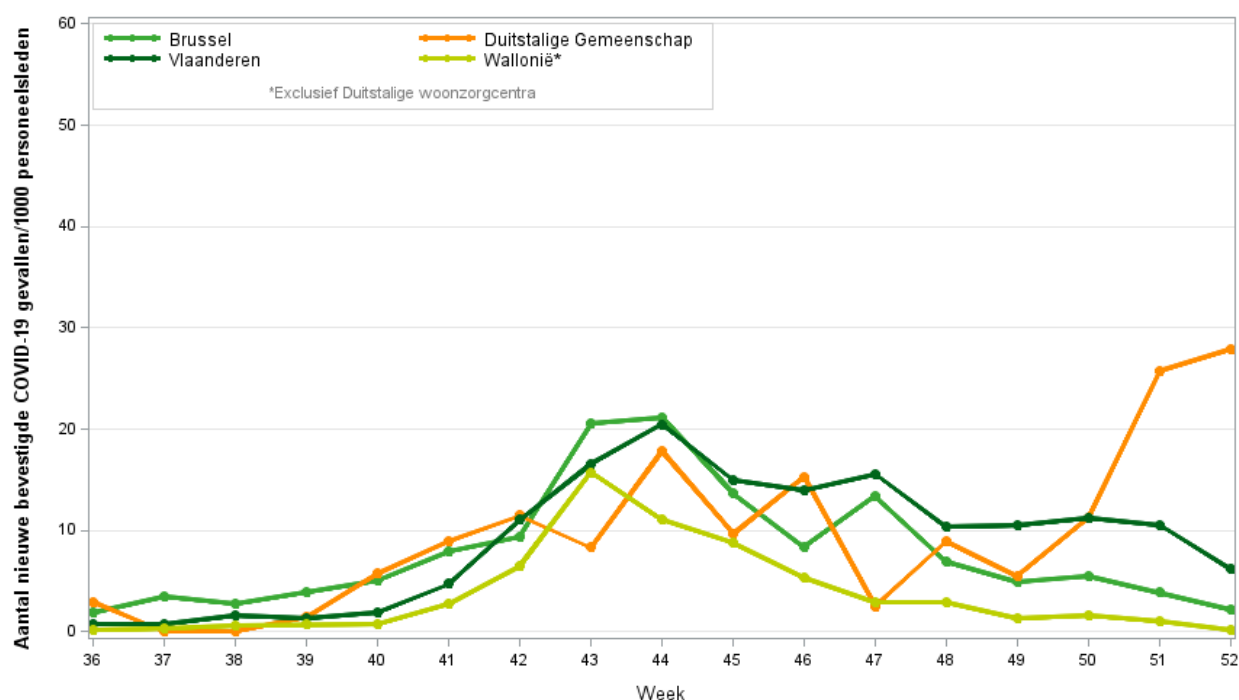
2.4. COVID-19 BIJ HET PERSONEEL

Er zijn een aantal gegevens over het WZC personeel beschikbaar. Met personeel bedoelen we alle personeelsleden die in de instelling tewerkgesteld zijn, inclusief het verplegend en paramedische personeel, het animatieteam, het personeel dat instaat voor de poets, het onderhoud of de kwaliteitscontrole en de directie met zijn administratief personeel. Als noemer wordt het totaal aantal personeelsleden van alle WZC die in de betreffende week tenminste één keer gegevens hebben geregistreerd, gebruikt. Voor de Brusselse en Duitstalige gemeenschap betreft dit de personeelsstatus op 01/03/2020 en voor Vlaanderen de status begin april. Voor Wallonië betreft dit de status op 12 mei 2020 of bij het ontbreken van deze noemer een schatting op basis van gegevens uit 2007.

Onderstaande grafiek (figuur 4) geeft de incidentie (het aantal nieuwe gevallen) bij personeelsleden per week (van woensdag t.e.m. dinsdag) van **bevestigde** COVID-19 gevallen per 1 000 personeelsleden in WZC, per gewest/gemeenschap. Dit betekent dat de som van het aantal nieuwe bevestigde gevallen eenmaal per week weergegeven wordt op de grafiek. Als noemer wordt het totaal aantal personeelsleden van alle WZC die in de betreffende week tenminste één keer gegevens hebben geregistreerd, gebruikt.

Het aantal nieuwe bevestigde COVID-19 gevallen per 1 000 personeelsleden was het hoogst in week 43 (21/10 t.e.m. 27/10) in Wallonië, en in week 44 (28/10 t.e.m. 03/11) in Vlaanderen en Brussel. In de Duitstalige gemeenschap was een stijging in het aantal nieuwe bevestigde COVID-19 gevallen per 1 000 personeelsleden in week 52 (23/12 t.e.m. 29/12) waar te nemen.

Figuur 4: **Incidentie** per week van **bevestigde** COVID-19 gevallen bij personeelsleden in Belgische woonzorgcentra (WZC) per 1 000 personeelsleden, per gewest/gemeenschap, 2 september – 29 december 2020

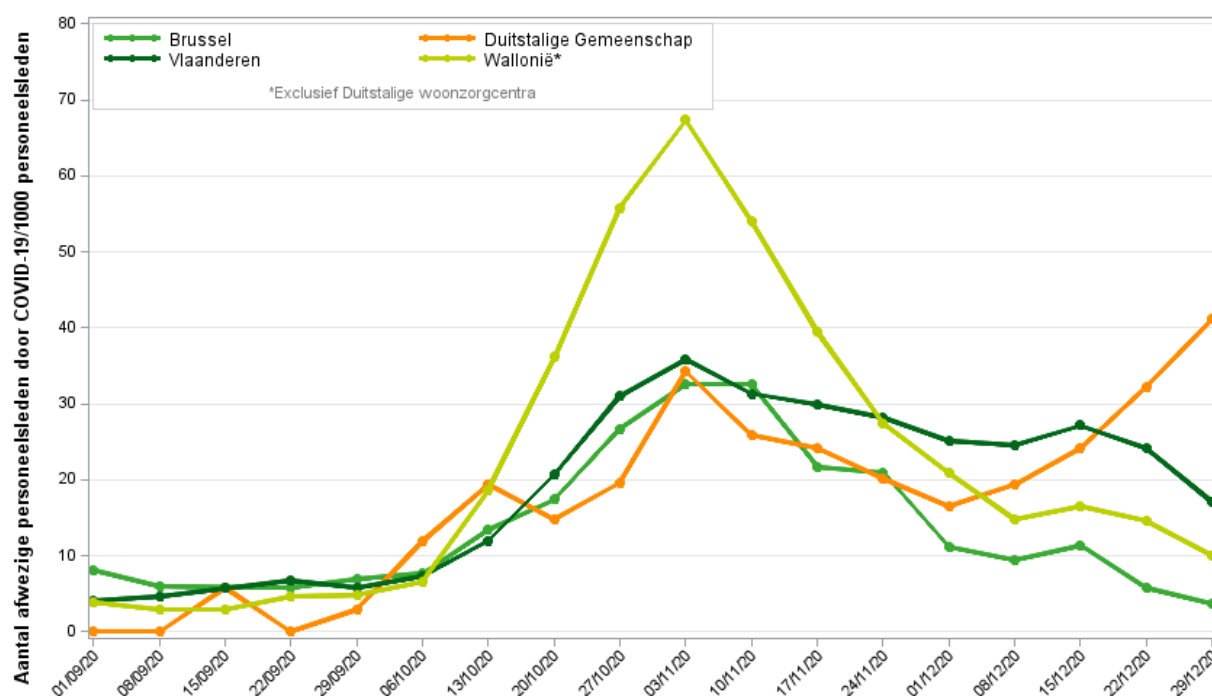

Noot: Vanaf het wekelijks rapport van week 51 (gegevens t.e.m. 15/12/2020) werd de berekening van de incidentiegrafiek (nieuwe gevallen/1 000 inwoners of personeelsleden) aangepast (met terugwerkende kracht voor alle weken vanaf week 36, 02/09/2020-08/09/2020). De vorige berekening was gebaseerd op de veronderstelling dat WZC altijd op dezelfde weekdag aan de surveillance deelnamen. Omdat deze veronderstelling de laatste weken niet correct bleek te zijn, werd de noemer herzien en wordt voortaan rekening gehouden met alle WZC die in de betreffende week tenminste één keer gegevens hebben geregistreerd. De geactualiseerde grafiek toont daardoor lagere pieken en minder schommelingen in de incidentie per 1 000 bewoners of personeelsleden. De teller, het aantal COVID-19 gevallen per week, is niet gewijzigd; alleen de noemer werd geoptimaliseerd. De trends blijven hetzelfde.

Figuur 5 geeft het aantal personeelsleden weer dat afwezig is omwille van een **mogelijke of bevestigde** COVID-19 infectie per 1 000 personeelsleden. Omdat zowel het aantal personeelsleden dat afwezig is omwille van een mogelijke COVID-19 infectie als omwille van een bevestigde COVID-19 infectie een invloed heeft op de werking van het WZC, worden beide samen weergegeven. Dit wordt geschat op basis van één vaste dag per week (dinsdag). De noemer reflecteert voor de Brusselse en Duitstalige gemeenschap de personeelsstatus op 01/03/2020 en voor Vlaanderen de status begin april. Voor Wallonië betreft dit de status op 12 mei 2020 of bij het ontbreken van deze noemer een schatting op basis van gegevens uit 2007.

Het aantal afwezige personeelsleden omwille van een mogelijke of bevestigde COVID-19 infectie is dus slechts een deel en een onderschatting van het totale absentieïsme in WZC, aangezien personeelsleden die afwezig zijn omwille van andere redenen, zoals burn-out, hier niet in meegeteld worden. Analoog met het aantal infecties, steeg het aantal personeelsleden dat afwezig is omwille van een mogelijke of bevestigde COVID-19 infectie tot week 44 (28/10 t.e.m. 3/11), waarna een daling geobserveerd kan worden. In de Duitstalige WZC werd een stijging geobserveerd in week 52 (23/12 t.e.m. 29/12).

Figuur 5: **Prevalentie** van aantal afwezige personeelsleden omwille van een **mogelijke of bevestigde** COVID-19 infectie in Belgische WZC per 1 000 personeelsleden op dinsdag, per gewest/gemeenschap, 1 september – 29 december 2020

Noot: Vanaf het wekelijks rapport van week 51 (gegevens t.e.m. 15/12/2020) werd de berekening van deze prevalentiegrafiek aangepast (met terugwerkende kracht voor alle weken vanaf week 36, 02/09/2020-08/09/2020). De vorige berekening werd het huidig aantal personeelsleden gebruikt als noemer. Aangezien deze informatie niet voor alle gewesten/gemeenschappen gekend is, werd gekozen om voor alle gewesten/gemeenschappen de eerste registratie van het aantal personeelsleden te gebruiken, wat een weerspiegeling is van de situatie aan het begin van de crisis. De geactualiseerde grafiek toont daardoor een hogere piek in het aantal afwezige personeelsleden door COVID-19 per 1 000 personeelsleden voor Vlaanderen. De teller, het aantal COVID-19 gevallen per week, is niet gewijzigd; alleen de noemer werd geoptimaliseerd. De trends blijven hetzelfde.

3. COVID-19 sterfgevallen in woonzorgcentra

COVID-19 sterfgevallen worden over het algemeen gepresenteerd volgens de plaats van overlijden. Alle bewoners van een WZC die in het ziekenhuis overlijden worden bijgevolg meegeteld in de sterftcijfers van de ziekenhuizen. Het aandeel van COVID-19 sterfgevallen bij bewoners van WZC die of in het ziekenhuis of in het WZC sterven, wordt hier weergegeven volgens de verschillende periodes van de epidemie. In dit hoofdstuk worden zowel mogelijke als bevestigde COVID-19 sterfgevallen bij bewoners in WZC weergegeven, om consistent te blijven met ander rapporten en om de trend over de tijd te blijven volgen.

Sinds het begin van de registratie waren **57,3%** van het totaal aantal COVID-19 sterfgevallen in België WZC bewoners (**11 066 sterfgevallen**) (Tabel 3).

Tabel 3 : COVID-19 sterfgevallen bij bewoners van WZC in verhouding tot het totale aantal COVID-19 sterfgevallen (situatie op 27 december 2020)

	Vlaanderen		Brussel		Wallonië		Duitstalige Gemeenschap		België	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
≤ 21 juni 2020	3 013	63,5%	900	60,7%	2 134	64,6%	36	59,0%	6 083	63,4%
22 juni tot 30 augustus	85	54,5%	17	29,8%	47	50,5%	0	0%	149	48,7%
≥ 31 augustus 2020	2 789	60,8%	385	37,0%	1 641	44,2%	19	26,8%	4 834	51,4%
Totaal	5 887	62,0%	1 302	50,5%	3 822	53,8%	55	41,7%	11 066	57,3%

Assistentie woningen en andere residentiële instellingen werden niet geïnccludeerd.

Sinds 31 augustus 2020 waren **4 834** van de COVID-19 sterfgevallen WZC bewoners, 3 582 hiervan stierven in het WZC en 1 252 in het ziekenhuis (Tabel 4).

Tabel 4: Aantal COVID-19 sterfgevallen bij bewoners van een woonzorgcentrum (WZC), verdeling volgens plaats van overlijden, en volgens de verschillende periodes van de epidemie (situatie op 27 december 2020)

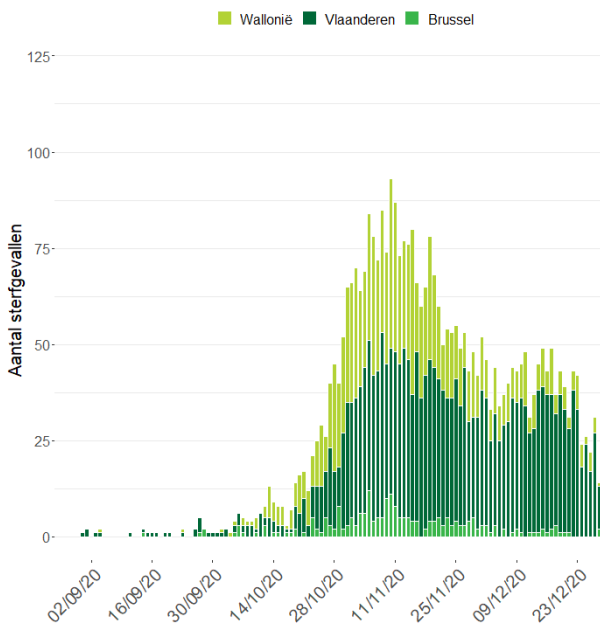
	Vlaanderen		Brussel		Wallonië		Duitstalige Gemeenschap		België	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
≤ 21 juni 2020										
Ziekenhuis	418	14%	294	33%	589	28%	3	8%	1 304	21%
WZC	2 595	86%	606	67%	1 526	72%	32	89%	4 759	78%
Thuis en andere	0	0%	0	0%	19	1%	1	3%	20	0%
Totaal	3 013	100%	900	100%	2 134	100%	36	100%	6 083	100%
22 juni tot 30 augustus										
Ziekenhuis	29	34%	11	65%	26	55%	0	0%	66	44%
WZC	56	66%	6	35%	21	45%	0	0%	83	56%
Thuis en andere	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
Totaal	85	100%	17	100%	47	100%	0	0%	149	100%
≥ 31 augustus 2020										
Ziekenhuis	636	23%	166	43%	444	27%	6	32%	1 252	26%
WZC	2 153	77%	219	57%	1 197	73%	13	68%	3 582	74%
Thuis en andere	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
Totaal	2 789	100%	385	100%	1 641	100%	19	100%	4 834	100%
Volledige periode										
Ziekenhuis	1 083	18%	471	36%	1 059	28%	9	16%	2 622	24%
WZC	4 804	82%	831	64%	2 744	72%	45	82%	8 424	76%
Thuis en andere	0	0%	0	0%	19	<0,5%	1	2%	20	<0,5%
Totaal	5 887	100%	1 302	100%	3 822	100%	55	100%	11 066	100%

Tussen 21 en 27 december 2020 zijn 337 WZC bewoners overleden waarvan 226 in een WZC (185 in Vlaanderen, 1 in Brussel, 39 in Wallonië en 1 in de Duitstalige Gemeenschap) en 111 in het ziekenhuis (66 in Vlaanderen, 9 in Brussel, 36 in Wallonië en geen in de Duitstalige Gemeenschap).

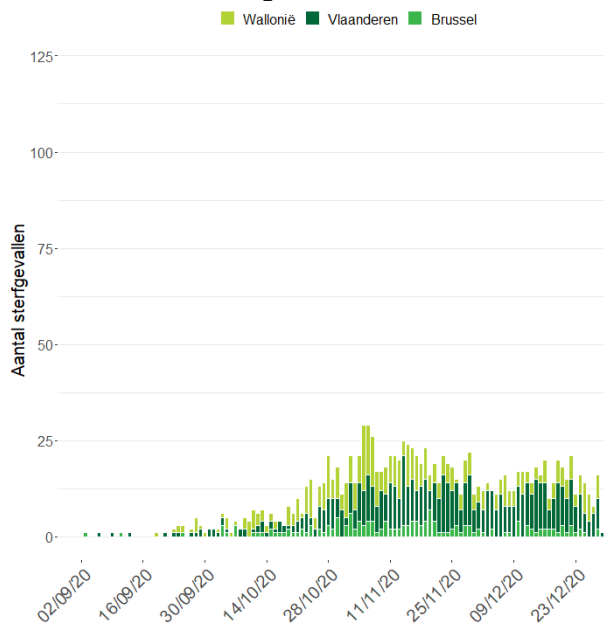
Zoals blijkt uit onderstaande grafieken (figuur 6) zijn de afgelopen weken meer bewoners in het WZC overleden dan in het ziekenhuis. De meest recente gegevens moeten als voorlopig worden beschouwd.

Figuur 6: Aantal sterfgevallen bij bewoners van woonzorgcentra (WZC), 22 juni – 29 december 2020

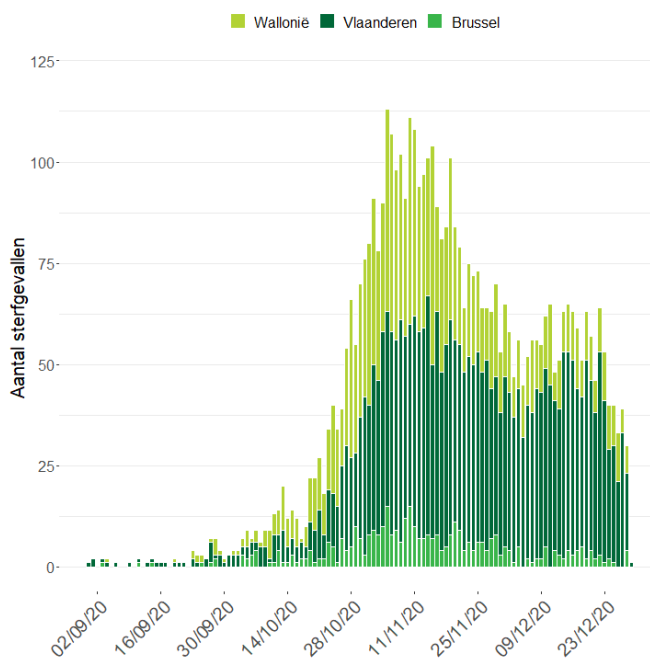
Figuur 6a: Aantal COVID-19 sterfgevallen bij bewoners van woonzorgcentra (WZC) die overleden zijn in het WZC, per dag, per gewest

Figuur 6b: Aantal COVID-19 sterfgevallen bij bewoners van woonzorgcentra (WZC) die overleden zijn in het ziekenhuis, per dag, per gewest

Figuur 6c: Aantal COVID-19 sterfgevallen bij bewoners van woonzorgcentra (WZC) (alle locaties), per dag, per gewest

4. Samenvatting eerste golf (tot en met 21 juni 2020)

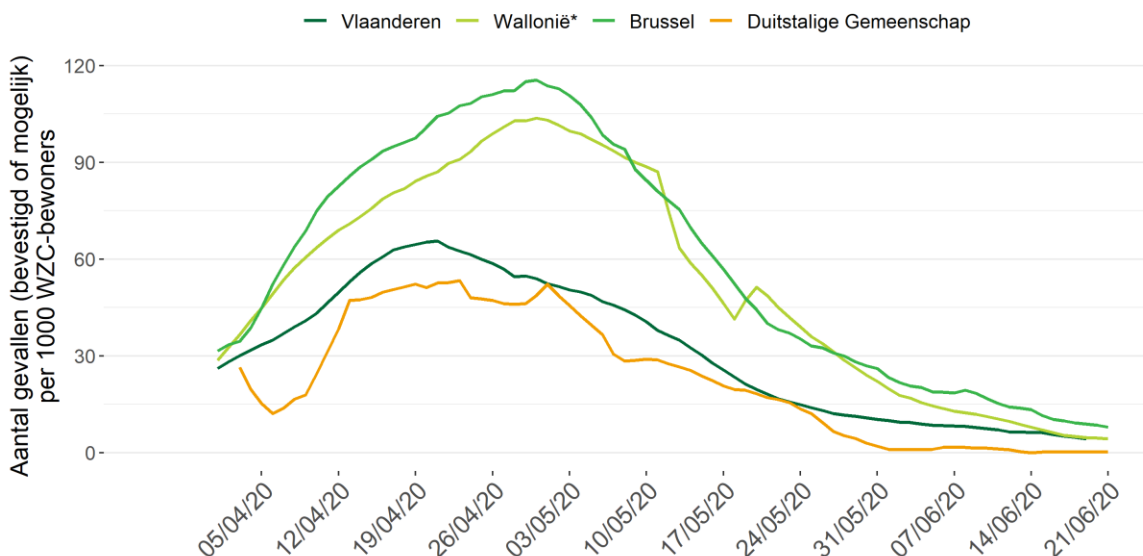
Hieronder vatten we de epidemiologische situatie van de WZC samen tijdens de eerste golf (periode van 1 april t.e.m. 21 juni). Bij aanvang van de gegevensverzameling was het niet mogelijk om bewoners in WZC te testen. Daarom werden ook de mogelijke COVID-19 gevallen in WZC mee in kaart gebracht.

In deze eerste golf werden de WZC door de bevoegde instanties gevraagd om de gegevens dagelijks te registreren, ook in het weekend. De mediaan van de participatiegraad tijdens de eerste golf bedroeg 81% (nationaal). De hoogste participatiegraad vond plaats op 14 april (92%), waarna deze geleidelijk aan afnam tot een minimale participatiegraad van 18% op zaterdag 20 juni.

Gezien er niet voor alle WZC gegevens over het aantal nieuwe COVID-19 gevallen beschikbaar waren tijdens de eerste golf, was het niet mogelijk om een incidentie weer te geven en werd de focus gelegd op de weergave van de prevalentie. In onderstaande grafiek (figuur 7) wordt de prevalentie (7-daags gemiddelde) weergegeven van mogelijke en bevestigde COVID-19 gevallen in WZC per 1 000 bewoners, per dag en per gewest/gemeenschap van april t.e.m. 21 juni 2020. Indien er in een bepaald gewest/gemeenschap uitbraken zijn, dan wordt dit weerspiegeld in de grafiek. Op 12 mei schakelde Wallonië over op het gebruik van een nieuwe tool, wat de knik in de curve (daling op 12 en 13 mei) kan verklaren.

Het aantal mogelijke en bevestigde COVID-19 gevallen in de WZC was het hoogst op 21 april in Vlaanderen (68/1 000). In Wallonië, Brussel en de Duitstalige WZC bereikte het hoogste aantal zich respectievelijk op 25 april (109/1 000), 27 april (124/1 000) en 30 april (69/1 000). Nadien zien we een daling in alle gewesten/gemeenschappen, die vanaf 16 juni stagneert. Op 16 juni is het aantal bewoners met een mogelijke en bevestigde COVID-19 geval in WZC 4/1 000 bewoners in Vlaanderen, 5/1 000 bewoners in Wallonië, 8/1 000 bewoners in Brussel en 0/1 000 bewoners in de Duitstalige Gemeenschap.

Figuur 7: Prevalentie van mogelijke en bevestigde COVID-19 gevallen in Belgische WZC per 1 000 bewoners per dag (7-daags gemiddelde), per gewest/gemeenschap, 1 april-21 juni 2020

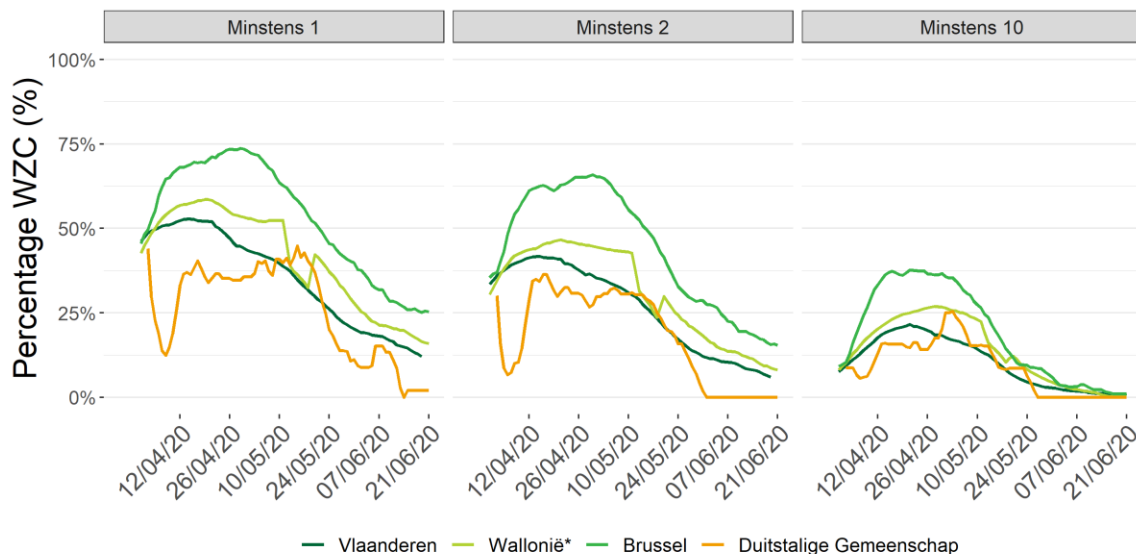

*Exclusief Duitstalige woonzorgcentra

Noot: Deze grafiek geeft niet alleen de bevestigde COVID-19-gevallen weer, maar ook de mogelijke COVID-19-gevallen (cfr. de gevalsdefinitie). Men kan niet uitsluiten dat andere respiratoire infecties als COVID-19 werden gerapporteerd.

Onderstaande grafiek (figuur 8) geeft het percentage WZC weer dat minstens 1, minstens 2 en minstens 10 COVID-19 gevallen rapporteerde op die dag (= prevalentie) ten opzichte van het aantal WZC dat deelnam die dag. Sinds begin april was er een sterke stijging te zien in het percentage WZC met (mogelijke en bevestigde) gevallen van COVID-19. Deze stijging hield aan tot eind april, waarna een dalende trend in alle gewesten waar te nemen is.

Figuur 8: Percentage van woonzorgcentra (WZC) met minstens 1, minstens 2 of minstens 10 gerapporteerde mogelijke en bevestigde COVID-19 gevallen, per dag, 1 april - 21 juni 2020

*Exclusief Duitstalige woonzorgcentra

Noot: Deze grafiek geeft niet alleen de bevestigde COVID-19 gevallen weer, maar ook de mogelijke COVID-19 gevallen (cfr. [de gevalsdefinitie](#)). Men kan niet uitsluiten dat andere respiratoire infecties als COVID-19 werden gerapporteerd.

Tijdens de eerste golf meldde 89% van de WZC in België minstens 1 mogelijk en bevestigd COVID-19 geval en een prevalentie van minstens 2 gevallen en 10 gevallen werd gemeld door respectievelijk 76% en 40% van de WZC. In tabel 5 wordt het percentage WZC dat minstens eenmaal minstens 1, minstens 2 of minstens 10 mogelijke en bevestigde COVID-19 gevallen rapporteerde tijdens de eerste golf per gewest/gemeenschap weergegeven.

Tabel 5: Percentage (%) van woonzorgcentra (WZC) met minstens 1, minstens 2 of minstens 10 mogelijke en bevestigde COVID-19 gevallen (1 april-21 juni 2020)

Gewest/Gemeenschap	% WZC minstens 1 geval	% WZC minstens 2 gevallen	% WZC minstens 10 gevallen
Brussel (N=147)	93	82	58
Duitstalige Gemeenschap (N=8)	88	50	25
Vlaanderen (N=814)	91	77	36
Wallonië (N=573)	89	74	41

5. Samenvatting intergolfperiode (vanaf 22 juni 2020 tot en met 30 augustus 2020)

Onderstaande gegevens worden voorgesteld vanaf de week van 22 juni 2020, toen het aantal diagnoses binnen de bevolking zich op het laagste niveau bevond. Eind juni werd een dalende participatiegraad geobserveerd. Om tegemoet te komen aan de werkdruk en registratiemoehoeheid van de WZC, werd in overleg met de bevoegde instanties; Agentschap Zorg en Gezondheid, Agence pour une Vie de Qualité (AViQ), Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie (GGC) en de Duitstalige gemeenschap, de methodologie voor de gegevensverzameling in WZC aangepast. Sinds 1 juli wordt gevraagd om minstens één keer per week (en dus niet meer dagelijks zoals voorheen) de gegevens door te geven, tenzij er voor één of meer van de gevraagde variabelen een aanpassing dient doorgegeven te worden (bijvoorbeeld een nieuw mogelijk COVID-19 geval). In dat geval dienen deze gegevens wel onmiddellijk doorgegeven te worden. Als gevolg hiervan wordt de incidentie per week (van woensdag t.e.m. dinsdag) weergegeven. Het percentage WZC met COVID-19 gevallen (tabel 6 en figuur 9) worden geschat op basis van één vaste dag in de week (dinsdag), waarop duidelijk de meeste WZC hun gegevens rapporteren.

In de rapportage sinds 22 juni wordt niet enkel rekening gehouden met de gewijzigde gegevensverzameling, maar ook met de wijzigingen in de teststrategie. De testcapaciteit nam doorheen de COVID-19 crisis sterk toe en intussen worden bewoners in WZC met milde symptomen getest. In het kader van opvolging van clusters, kunnen asymptomatische bewoners ook getest worden. Deze screeningsstrategie verschilt tussen de gewesten/gemeenschappen en kan een invloed hebben op de resultaten. Daarom zijn vanaf 22 juni onze analyses en rapporten voor de WZC enkel gebaseerd op de gerapporteerde bevestigde COVID-19 gevallen (en dus niet meer op mogelijke COVID-19 gevallen). In het najaar komen ook heel wat andere respiratoire infecties voor. Door enkel de bevestigde gevallen in rekening te brengen, wordt zo goed mogelijk vermeden dat andere respiratoire infecties een stijging in de curve zouden veroorzaken.

5.1. PARTICIPATIE

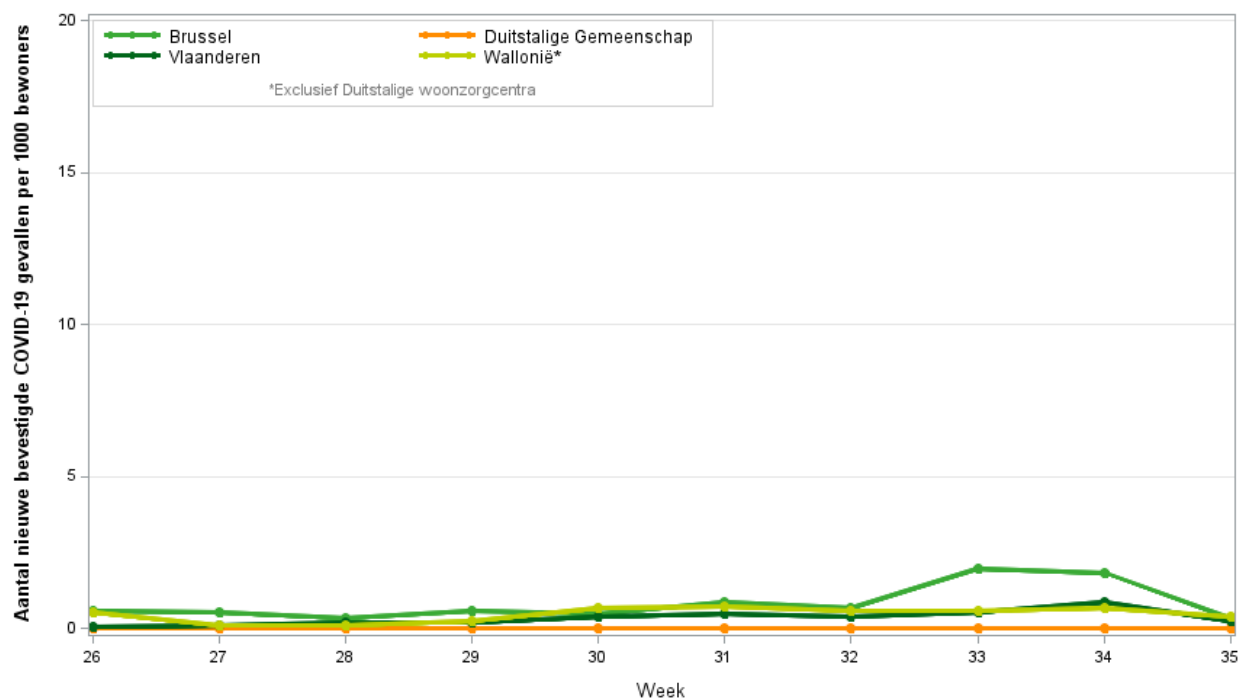
De mediaan van de participatiegraad (participatie minimaal 1 maal per week) tijdens de intergolfperiode bedroeg 91% (nationaal). De hoogste participatiegraad vond plaats in week 34 (94%), de laagste participatiegraad in week 25 (86%)

5.2. VERSPREIDING EN EVOLUTIE VAN DE COVID-19 GEVALLEN

Het aantal **bevestigde** COVID-19 gevallen in de WZC bleef stabiel en was het hoogst op 11 augustus in Vlaanderen (4,2/1 000). In Wallonië, Brussel en de Duitstalige WZC bereikte het hoogste aantal zich respectievelijk op 23 juni (3,9/1 000), 30 juni (10,2/1 000) en 30 juni (2,2/1 000).

Onderstaande grafiek (figuur 9) geeft de incidentie (het aantal nieuwe gevallen) per week (van woensdag t.e.m. dinsdag) van **bevestigde** COVID-19 gevallen in WZC per 1 000 bewoners, per gewest/gemeenschap. Dit betekent dat de som van het aantal nieuwe bevestigde gevallen eenmaal per week op de grafiek weergegeven wordt. In alle gewesten/gemeenschappen bleef het aantal nieuwe bevestigde COVID-19 gevallen laag (<2/1 000 bewoners) in de intergolfperiode.

Figuur 9: Incidentie per week van bevestigde COVID-19 gevallen in Belgische woonzorgcentra (WZC) per 1 000 bewoners, per gewest/gemeenschap, 24 juni – 1 september 2020

Noot: Vanaf het wekelijks rapport van week 51 (gegevens t.e.m. 15/12/2020) werd de berekening van de incidentiegrafiek (nieuwe gevallen/1 000 inwoners of personeelsleden) aangepast (met terugwerkende kracht voor alle weken vanaf week 26, 24/06/2020 - 30/06/2020). De vorige berekening was gebaseerd op de veronderstelling dat WZC altijd op dezelfde weekdag aan de surveillance deelnamen. Omdat deze veronderstelling de laatste weken niet correct bleek te zijn, werd de noemer herzien en wordt voortaan rekening gehouden met alle WZC die in de betreffende week tenminste één keer gegevens hebben geregistreerd. De geactualiseerde grafiek toont daardoor lagere pieken en minder schommelingen in de incidentie per 1 000 bewoners of personeelsleden. De teller, het aantal COVID-19 gevallen per week, is niet gewijzigd; alleen de noemer werd geoptimaliseerd. De trends blijven hetzelfde

In de periode van 22 juni t.e.m. 30 augustus, meldde 19% van de WZC in België minstens een **bevestigd** COVID-19 geval en een prevalentie van minstens twee gevallen en tien gevallen werd gemeld door respectievelijk 9% en 1% van de WZC.

In tabel 6 wordt het percentage WZC dat minstens eenmaal minstens een, twee of tien bevestigde COVID-19 gevallen rapporteerde vanaf 22 juni 2020 t.e.m. 30 augustus per gewest/gemeenschap weergegeven. In dezelfde tabel wordt het percentage WZC weergegeven dat minstens eenmaal minstens een, twee of tien mogelijke en bevestigde COVID-19 gevallen rapporteerde sinds 22 juni t.e.m. 30 augustus.

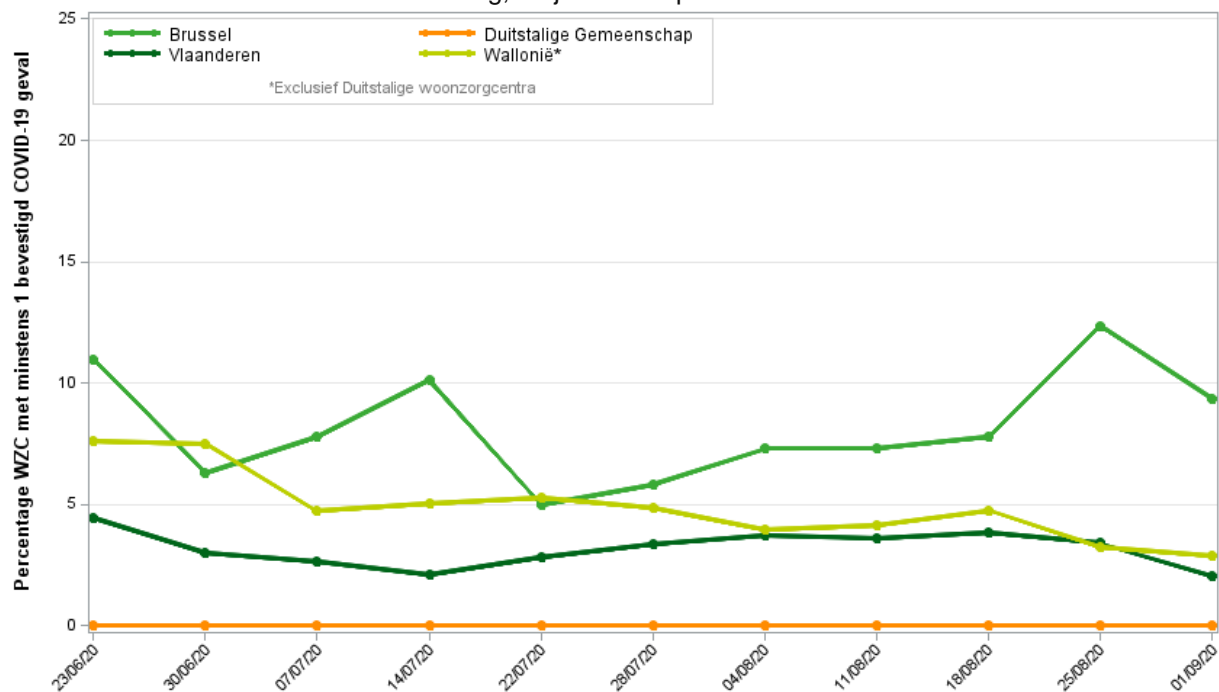
Tabel 6: Percentage (%) van woonzorgcentra (WZC) met minstens 1, minstens 2 of minstens 10 bevestigde of mogelijke en bevestigde COVID-19 gevallen, 22 juni – 30 augustus 2020

Gewest/Gemeenschap	% WZC minstens 1 geval		% WZC minstens 2 gevallen		% WZC minstens 10 gevallen	
	Bevestigd en mogelijk	Bevestigd	Bevestigd en mogelijk	Bevestigd	Bevestigd en mogelijk	Bevestigd
Brussel (N=147)	50	33	30	18	6	4
Duitstalige Gemeenschap (N=8)	0	0	0	0	0	0
Vlaanderen (N=814)	49	17	27	8	2	1
Wallonië (N=573)	37	19	18	8	2	1

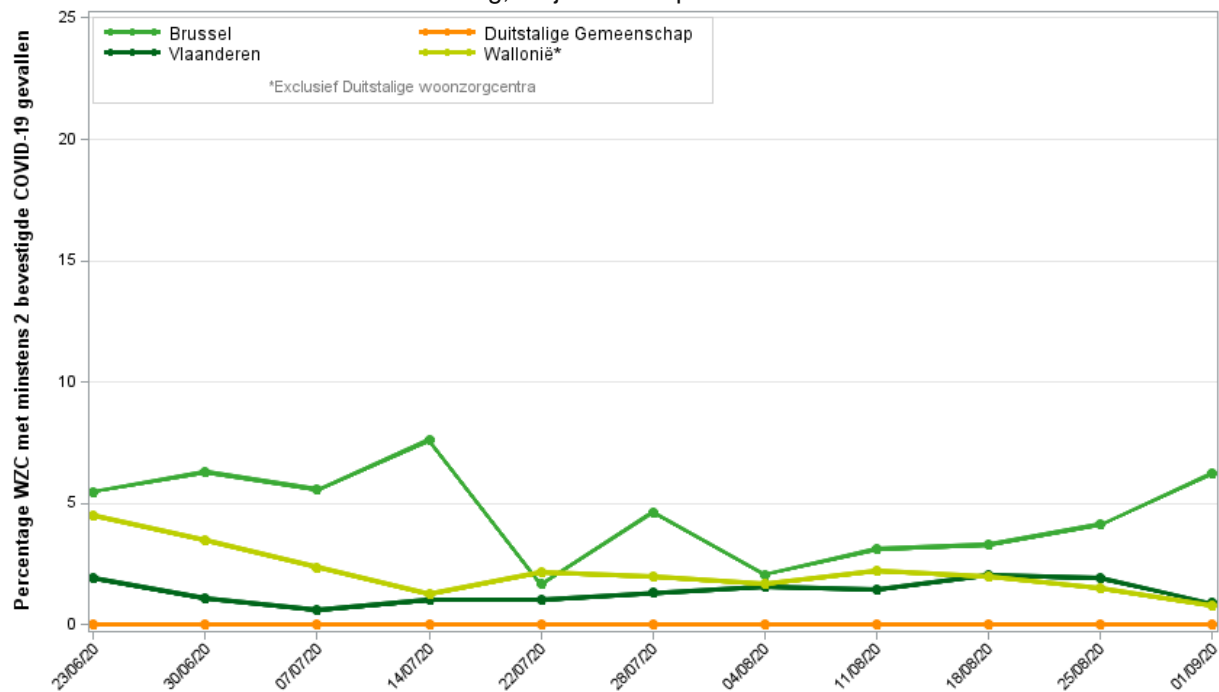
Onderstaande grafieken (figuur 10) geven het percentage WZC weer dat minstens 1, 2 en 10 bevestigde COVID-19 gevallen rapporteerde in de periode 23 juni – 1 september (op dinsdag). Het percentage WZC dat minstens 1, minstens 2 of minstens 10 bevestigde COVID-19 gevallen rapporteerde, bleef in deze periode stabiel.

Figuur 10: Evolutie van de prevalentie van COVID-19 in de woonzorgcentra (WZC), 23 juni – 1 september 2020

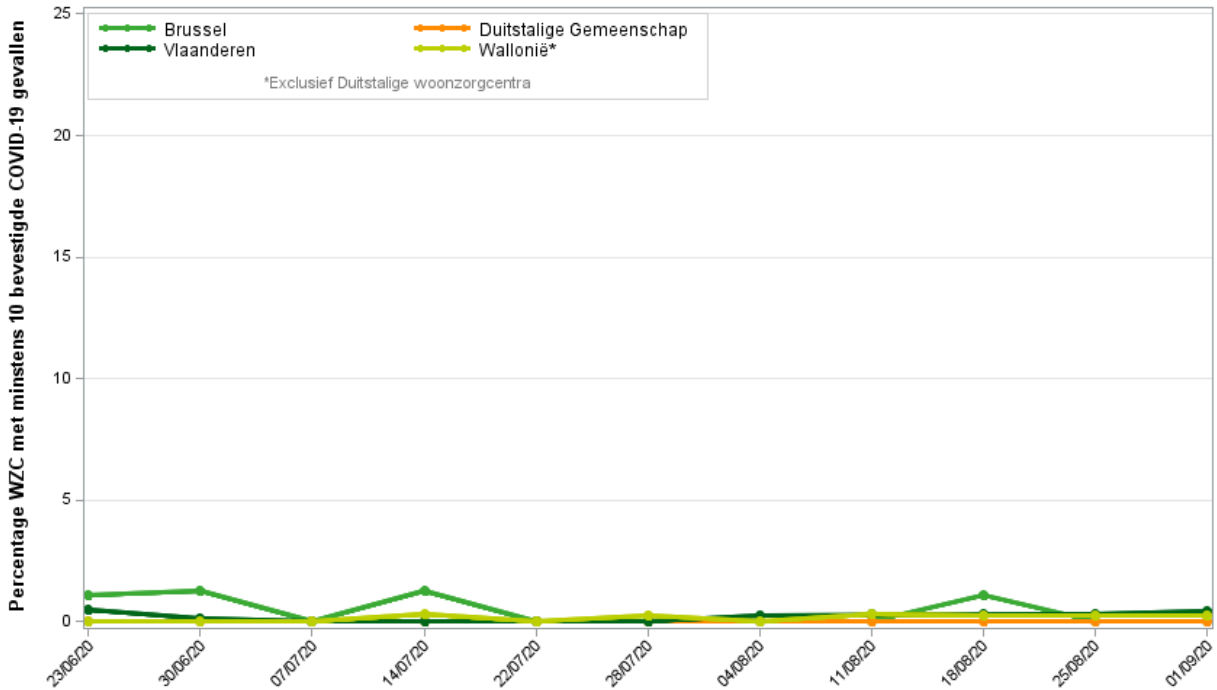
Figuur 10a: Percentage van woonzorgcentra (WZC) met minstens 1 bevestigde COVID-19 geval op dinsdag, 23 juni – 1 september 2020

Figuur 10b: Percentage van woonzorgcentra (WZC) met minstens 2 bevestigde COVID-19 gevallen op dinsdag, 23 juni – 1 september 2020

Figuur 10c: Percentage van woonzorgcentra (WZC) met minstens 10 bevestigde COVID-19 gevallen op dinsdag, 23 juni – 1 september 2020

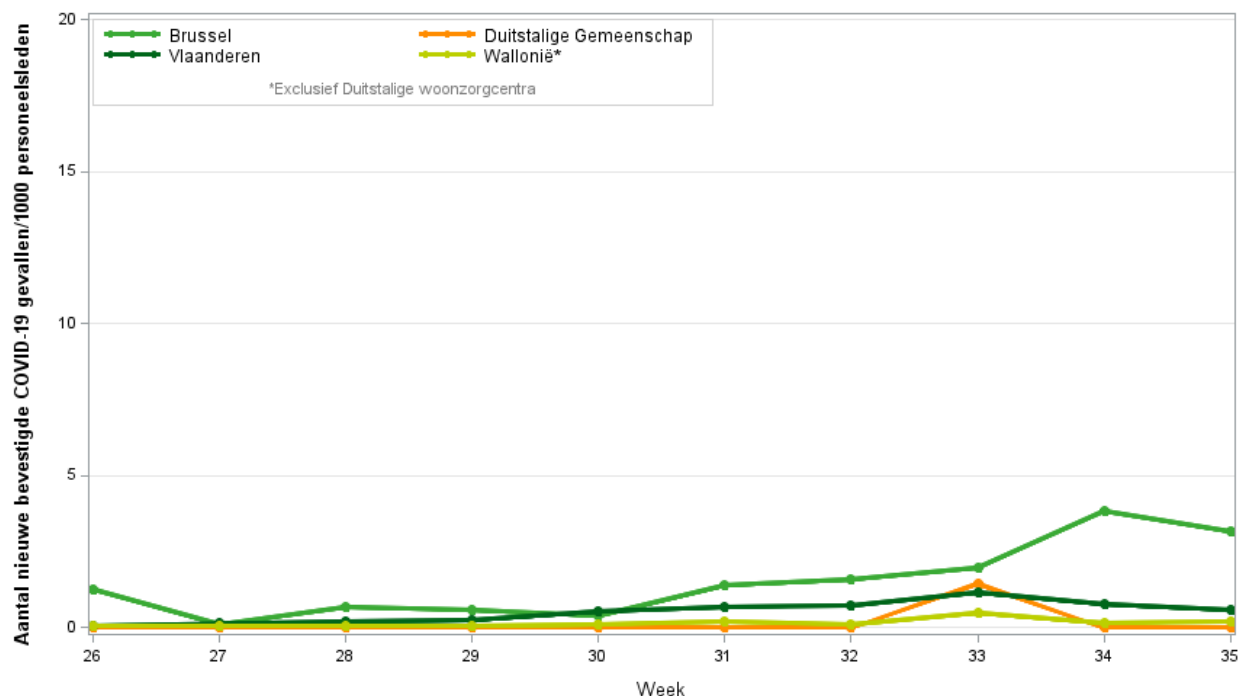
5.3. COVID-19 BIJ HET PERSONEEL

Er zijn een aantal gegevens over het personeel in de woonzorgcentra beschikbaar. Met personeel bedoelen we alle personeelsleden die in de instelling tewerkgesteld zijn, inclusief het verplegend en paramedische personeel, het animatieteam, het personeel dat instaat voor de poets, het onderhoud of de kwaliteitscontrole en de directie met zijn administratief personeel.

Onderstaande grafiek (figuur 11) geeft de incidentie (het aantal nieuwe gevallen) bij personeelsleden per week (van woensdag t.e.m. dinsdag) van **bevestigde** COVID-19 gevallen per 1 000 personeelsleden in WZC, per gewest/gemeenschap. Dit betekent dat de som van het aantal nieuwe bevestigde gevallen eenmaal per week op de grafiek weergegeven wordt.

Net zoals in de algemene bevolking en de incidentie bij de bewoners van WZC, bleef het aantal nieuwe bevestigde COVID-19 gevallen per 1 000 personeelsleden stabiel in alle gemeenschappen/gewesten tot week 33. In week 34 is een stijging op te merken in het aantal nieuwe bevestigde COVID-19 gevallen per 1 000 personeelsleden in het Brusselse gewest.

Figuur 11: **Incidentie per week** van **bevestigde** COVID-19 gevallen bij personeelsleden in Belgische woonzorgcentra (WZC) per 1 000 personeelsleden, per gewest/gemeenschap, 24 juni – 1 september 2020

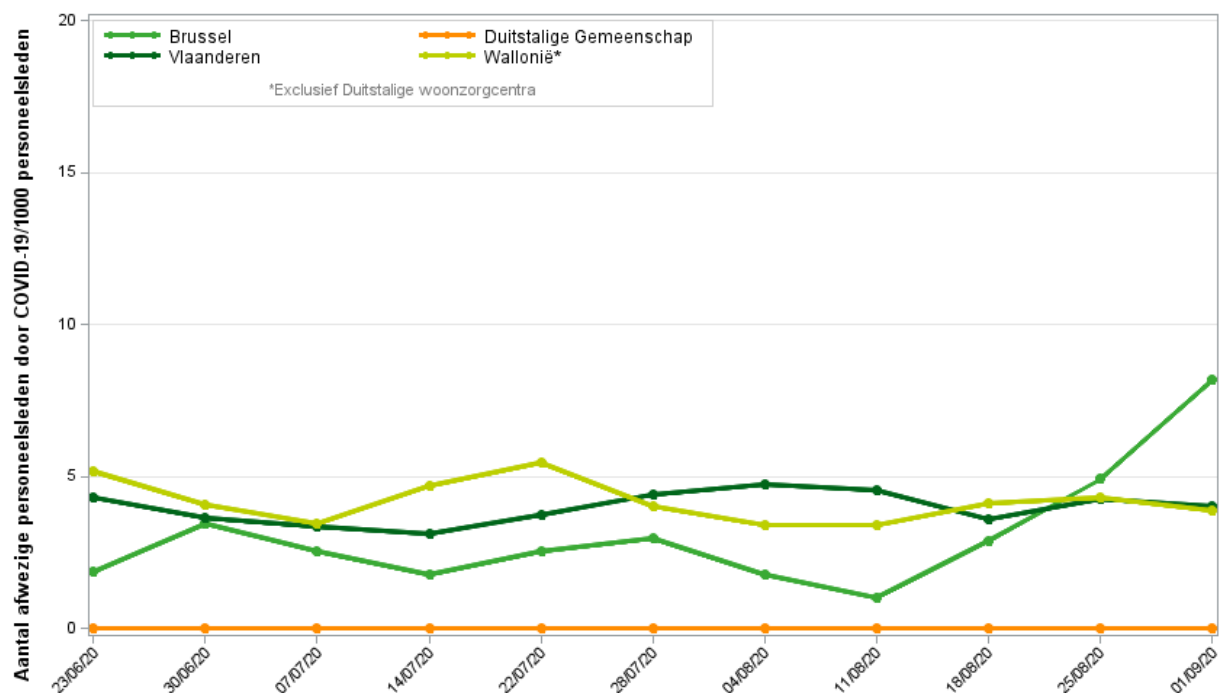

Noot: Vanaf het wekelijks rapport van week 51 (gegevens t.e.m. 15/12/2020) werd de berekening van de incidentiegrafiek (nieuwe gevallen/1 000 inwoners of personeelsleden) aangepast (met terugwerkende kracht voor alle weken vanaf week 26, 24/06/2020 - 30/06/2020). De vorige berekening was gebaseerd op de veronderstelling dat WZC altijd op dezelfde weekdag aan de surveillance deelnamen. Omdat deze veronderstelling de laatste weken niet correct bleek te zijn, werd de noemer herzien en wordt voortaan rekening gehouden met alle WZC die in de betreffende week tenminste één keer gegevens hebben geregistreerd. De geactualiseerde grafiek toont daardoor lagere pieken en minder schommelingen in de incidentie per 1 000 bewoners of personeelsleden. De teller, het aantal COVID-19 gevallen per week, is niet gewijzigd; alleen de noemer werd geoptimaliseerd. De trends blijven hetzelfde

Figuur 12 geeft het aantal personeelsleden dat afwezig is omwille van een **mogelijke of bevestigde** COVID-19 infectie/1 000 personeelsleden. Omdat zowel het aantal personeelsleden dat afwezig is omwille van een mogelijke COVID-19 infectie als het aantal personeelsleden afwezig is omwille van een bevestigde COVID-19 infectie een invloed heeft op de werking van het woonzorgcentrum, worden beide samen weergegeven. Dit wordt geschat op basis van één vaste dag per week (dinsdag), waarop duidelijk de meeste WZC hun gegevens rapporteren.

Het aantal afwezige personeelsleden omwille van een mogelijke of bevestigde COVID-19 infectie is dus slechts een deel en een onderschatting van het totale absentieïsme in woonzorgcentra, aangezien personeelsleden die afwezig zijn omwille van andere redenen, zoals burn-out, hier niet in meegeteld worden. Het aantal personeelsleden dat afwezig is omwille van een mogelijke of bevestigde COVID-19 infectie blijft stabiel in de intergolfperiode.

Figuur 12: **Prevalentie** van aantal afwezige personeelsleden omwille van een **mogelijke of bevestigde** COVID-19 infectie in Belgische WZC per 1 000 personeelsleden op dinsdag, per gewest/gemeenschap, 24 juni – 1 september 2020

Noot: Vanaf het wekelijks rapport van week 51 (gegevens t.e.m. 15/12/2020) werd de berekening van deze prevalentiegrafiek aangepast (met terugwerkende kracht voor alle weken vanaf week 26, 24/06/2020 - 30/06/2020). De vorige berekening werd het huidig aantal personeelsleden gebruikt als noemer. Aangezien deze informatie niet voor alle gewesten/gemeenschappen gekend is, werd gekozen om voor alle gewesten/gemeenschappen de eerste registratie van het aantal personeelsleden te gebruiken, wat een weerspiegeling is van de situatie aan het begin van de crisis. De geactualiseerde grafiek toont daardoor een hogere piek in het aantal afwezige personeelsleden door COVID-19 per 1 000 personeelsleden voor Vlaanderen. De teller, het aantal COVID-19 gevallen per week, is niet gewijzigd; alleen de noemer werd geoptimaliseerd. De trends blijven hetzelfde

6. Dankbetuiging

Graag willen we het personeel in de WZC bedanken voor hun blijvende inzet om correct te registreren, zodoende er een consequente opvolging van COVID-19 situatie in de WZC kan worden voorzien. Daarnaast danken we ook de gemeenschappen en gewesten voor de constructieve samenwerking en het delen van deze noodzakelijke gegevens.